

Samfund kan taale flere Love af den Art. Det er en Medicin, som meget let kan slaa Patienten ihjel.

Naar Talen er om Samfundets Brøst, fremhæver man fra konservativ og fra Venstres Side navnlig en Ting, som er blevet en Slags Syndebuk, og det er den 8 Timers Arbejdsdag. Jeg vil dertil sige, at den 8 Timers Arbejdsdag indeholder et Princip, som Arbejderne naturligvis ikke vil fravige. Selvfølgelig er Forudsætningen et virkelig effektivt Arbejde; det foregaar ogsaa indenfor det private Erhverv; og det maa være Administrationens Sag indenfor Statens og den kommunale Styrelse at omlægge Arbejdet saaledes, at det bliver virkelig effektivt. Naar det siges, at Husmændene ikke har en 8 Timers Arbejdsdag, er det muligvis rigtigt, men jeg er nu ikke helt sikker paa, at det passer i alle Tilfælde, hvis man til Arbejdet kun henregner det rent produktive Arbejde i Marken. Desuden maa man vel huske paa, at Husmandens Arbejde har en anden ganske anderledes tilfredsstillende Karakter. Han er i Virkeligheden sin egen Herre og kan selv træffe sine Dispositioner og arbejde, naar han har Lyst og paa den Maade, der passer ham. Det gør Arbejdet ganske anderledes tiltalende, og vi ved da ogsaa, at der er mange, mange Landarbejdere, der higer efter at blive Husmænd, men det er sjældent, at nogen Husmand higer efter at blive Lønarbejder til Trods for den 8 Timers Arbejdsdag. For øvrigt er det ikke Husmændene, der klager over den 8 Timers Arbejdsdag; det er hyppigere Gaardmændene, der her bruger, jeg kunde fristes til at sige, den gamle Taktik at skyde Husmanden frem foran sig. Om Gaardmandsstanden som Helhed vil jeg sige, at den har neppe en 8 Timers Arbejdsdag. Dens Arbejde bestaar for en ikke uvæsentlig Del i med Piben i Munden at se paa, at andre arbejder. Nu skal der ikke hermed være sagt noget ondt. At administrere en Gaard, at planlægge og lede Arbejdet, føre Tilsyn o. s. v. er et Arbejde, som i Virkeligheden nok kan tage sin Mands Tid. Hvis en Gaardmand selv vilde gaa og slide ude paa sin Mark og i Tørvemosen og samtidig manglede Overblik over sin Virksomheds Enkeltheder, tror jeg i Virkeligheden, at han drev sit Landbrug paa en daarlig Maade. Men jeg ønsker at fremhæve, at ligesom Krigen og Dyrtiden har skabt overordentlig gode økonomiske Tider for Gaardmandsstanden og sat den i Stand til at købe Klaverer og Silkekjoler i meget

stor Udstrækning til sine Døtre og ofte Rideheste til Sønnerne o. s. v., saa har den ogsaa med Hensyn til det rent fysiske Arbejde bragt Gaardmandsstanden gode Dage, og naar det er Tilfældet, burde den ikke se saa surt til Arbejdernes 8 Timers Arbejdsdag. For øvrigt maa det erkendes, at der er jo Tale om mere end 8 Timers Arbejde ogsaa for Lønarbejdernes Vedkommende, det er i Gaar paavist af et andet æret Medlem her i Salen; Arbejderne har ofte et godt Stykke Vej til deres Arbejdsplads, og den Tid, de tilbringer med at tilbagelægge Vejen frem og tilbage, er ikke deres egen, det er ikke deres Fritid. Saa har Arbejderne ogsaa meget ofte noget Hjemmearbejde, f. Eks. ved Havearbejde, saa de har i Virkeligheden mere end 8 Timers Arbejdsdag.

Der er et andet Princip, som ligeledes er blevet angrebet fra denne Plads, nemlig Ligelønsprincippet. Jeg tror nu ikke, vi kommer bort fra Ligelønsprincippet, selv om det har sine Skyggesider, som dog navnlig træder frem i Overgangstiden. Ligelønsprincippet har unægtelig en vis Tendens til at deklassere den gifte Kvinde. Hvis man f. Eks. anstiller en Sammenligning mellem en Lærerinde og en Lærerhustru, som er Moder til og opdrager en 4—5 Børn, kan vi nok være enige om, at samfundsmæssigt set gør Lærerhustruen, der udfylder sin Plads i Hjemmet, fuldt saa megen Gavn som Lærerinden. Tidligere, da Læreren fik højere Løn end Lærerinden, var deres sociale Forhold maaske ret ensartede, men efter at Lærerinden nu har faaet samme Løn som Læreren, saa at hun til sit eget Forbrug kan anvende lige saa meget, som Læreren, hans Hustru og 4—5 Børn skal leve af, er Lærerhustruen blevet deklasseret. De giftes Stilling er blevet økonomisk forringet i Forhold til deres Standsfæller og hele Omgangskreds. Vi er alle enige om, at det er de gode Hjem, der bærer Samfundet, men saa bør Samfundet ogsaa gøre noget for at støtte og opretholde de gode Hjem, og navnlig bør vi i høj Grad anerkende Kvindens Arbejde i Hjemmet. Det er det uheldige ved den Udvikling, der er foregaaet under Krigen, at Dyrtiden har ramt Hjemmene, Familieforsørgerne, uforholdsmæssig haardt. Det Forhold bør rettes, blandt andet ved, at Priserne bringes ned, og det bør der tages større Hensyn til ved en fremtidig Skatteordning. Vi fra vor Side ønsker, at Skatterne — og det bliver jo ikke Smaaabeløb, Stat og Kommune efterhaan-